

Het Parool

Frans Hals, de Van Gogh van nu en Rembrandt als regisseur: hier kijken we naar uit in kunstjaar 2024

Met Vermeer in het Rijksmuseum en Nan Goldin in het Stedelijk was 2023 een bijzonder goed kunstjaar. Maar 2024 belooft met onder anderen Frans Hals en Marina Abramović ook veel goeds!

Jan Pieter Ekker 3 januari 2024, 03:00

Schilderplezier

Zo'n enorm publiekssucces als *Vermeer* zal het niet worden, maar van Frans Hals – eveneens een van de grootste Nederlandse schilders van de 17de eeuw – wordt ook het een en ander verwacht in het Rijksmuseum. Sterker: een grote overzichtstentoonstelling moet Hals na Rembrandt en Vermeer voor eens en altijd op plaats drie zetten. “Bij hem gaat het heel erg over schilderplezier en daar gaan we ook ontzettend van genieten,” aldus Pieter Roelofs, hoofd beeldende kunst van het Rijks.

Door zijn losse, impressionistische manier van schilderen wordt Hals (Antwerpen 1582-Haarlem 1666) gezien als een van de meest vernieuwende schilders van de 17de eeuw. Of het nu statige regenten waren, vrolijke muzikanten of lachende kinderen, met zijn ongeëvenaarde talent en lef verbeeldde hij ze zo levendig dat het lijkt alsof hij ze met de camera betrapte. De geportretteerde kijkt onverwachts over zijn schouder, legt net zijn arm op een stoeleuning, kijkt schuin omhoog naar iemand die tegen hem spreekt. Hals hanteerde het penseel virtuoos; niemand kon zo goed in een portret een vluchtig moment weergeven.

Malle Babbe, Frans Hals (ca. 1640), BEELD.GEMALDEGALERIE

De tentoonstelling wordt georganiseerd in samenwerking met het Haarlemse Frans Hals Museum, de Gemäldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin en The National Gallery in Londen, waar de selectie van zo'n vijftig sleutelwerken uit zijn enorme oeuvre nog tot 21 januari te zien is. *The Guardian* was niet enthousiast ('[Saaie, levenloze portretten met flamboyant gezichtshaar](#)'; 2 sterren), maar curator Friso Lammertse belooft dat de tentoonstelling in Amsterdam een andere opzet krijgt.

In het Rijks zijn bovendien meer werken te zien dan in Londen en Berlijn. Uit het Frans Hals Museum komen ook het nooit eerder uitgeleende *Feestmaal van de officieren van de Sint-Jorisschutterij* (1616) en *Regentessen van het Oudemannenhuis* (ca. 1664), het Mauritshuis leent *Lachende Jongen* (ca. 1625) uit.

Frans Hals: 16 februari tot en met 9 juni in het Rijksmuseum

Performancekunst

Het Stedelijk Museum lijkt een kassucces in huis te halen met *Marina Abramović*, het 'grootste overzicht ooit in Nederland te zien' van de 'internationaal gelauwerde grand lady van de performancekunst' (Belgrado, 1946).

Met de tentoonstelling gaat een langgekoesterde wens van directeur Rein Wolfs in vervulling: "Na het grote overzicht van het werk van [Ulay](#) in 2020 openen we nu met trots de deuren van het museum voor Marina Abramović. Niet alleen is zij van eminent belang geweest voor de ontwikkeling van de performancekunst, die in het Stedelijk al vroeg een thuis vond, ook heeft zij veel binding met Amsterdam."

The Current, Marina Abramović (2017). BEELD MARINA ABRAMOVIĆ ARCHIVES

Het overzicht bestaat uit ruim zestig werken, waaronder foto's en registraties van performances, sculpturen, vier liveperformances en twee werken waar het publiek aan kan deelnemen. De heruitvoeringen van de performances duren soms meerdere uren of dagen en worden uitgevoerd door performers die speciaal zijn opgeleid volgens de Abramović Methode. Waarschuwing: het bijwonen van een performance kan zowel intiem als confronterend zijn. Ook over Abramović' tentoonstelling in The

Royal Academy in Londen, die de laatste drie maanden te zien was, was *The Guardian* niet onder de indruk: 'De tentoonstelling verhoudt zich tot de vijftigjarige carrière van Abramović als een ansichtkaart tot de echte wereld.'

Marina Abramović: 16 maart tot en met 14 juli in het Stedelijk Museum

Van Gogh van deze tijd

Na het jubileumjaar met de fijne Van Goghtentoonstellingen *Van Gogh en Auvers* en *Van Gogh aan de Seine* gaat het Van Gogh Museum het met de Chinees-Canadese Matthew Wong (1984-2019) over een andere boeg.

Unknown Pleasures, Matthew Wong (2019). BEELD THE MUSEUM OF MODERN ART

Na een studie fotografie leerde Wong zichzelf in rap tempo tekenen en schilderen. Daarbij liet hij zich inspireren door zowel de Chinese als de Europees-Amerikaanse schilderkunst. De invloed van Van Gogh is onmiskenbaar in Wongs kleurgebruik, de dik aangebrachte verfstreken en de persoonlijke thematiek in zijn kunst. Eenzaamheid, isolement en melancholie zijn onderwerpen die zijn leven tekenden en die via zijn kunst een uitweg vonden. Kunstenaar en vriend Jonas Wood noemde hem niet voor niets 'de Van Gogh van deze tijd'.

Matthew Wong | Vincent van Gogh: Painting as a Last Resort: 1 maart tot en met 1 september in het Van Gogh Museum

Rembrandts zintuigen

Het Leidse Museum De Lakenhal viert in 2024 zijn 150-jarig bestaan met de presentatie van Rembrandts *Vier zintuigen*. Rembrandt maakte deze reeks, zijn vroegst bekende werk, toen hij rond zijn 18de in Leiden woonde. De presentatie bestaat uit *De brillenverkoper* (Zicht) uit de eigen collectie en drie werken van The Leiden Collection, New York: *De operatie* (Gevoel), *De drie zangers* (Gehoor) en *De flauwgevallen patiënt* (Reuk). Het vijfde zintuig, Smaak, ontbreekt; dit werk is spoorloos.

Rembrandts vier zintuigen – zijn eerste schilderijen: 20 januari tot en met 16 juni in De Lakenhal in Leiden

Regisseur Rembrandt

Regie: Rembrandt is de eerste tentoonstelling die Rembrandt van Rijn als regisseur in de spotlight zet: 'Rembrandt was een meesterlijke verhalenverteller, niet in woord maar in beeld. Hij regisseerde zijn figuren zorgvuldig en paste trucs toe die vaak afkomstig waren uit het theater.' De tentoonstelling brengt een aantal topstukken naar het Rembrandthuis, waaronder *Potifars vrouw beschuldigt Jozef* (1655) uit de Gemäldegalerie in Berlijn.

Regie: Rembrandt: 2 maart tot en met 26 mei in Museum Rembrandthuis

Niet-menselijke standpunten

Onder de noemer *Cosmic Realism* wijdt Eye Filmmuseum een grote tentoonstelling aan het werk van de Zwitserse Véréna Paravel en de Engelse Lucien Castaing-Taylor. De twee laten de wereld zien vanuit niet-menselijke standpunten, met soms intense en prikkelende ervaringen als gevolg.

In hun bekendste film *Leviathan* (2012), een duizelingwekkende studie over de relatie tussen de mens en de zee, filmde ze maandenlang op een viskotter, waarbij ze tientallen kleine GoProcamera's aan de boot, de bemanning en de visnetten bevestigden.

Voor hun film *De Humani Corporis Fabrica* (2022), waar ze speciaal voor deze tentoonstelling een installatie van acht schermen van maakten, deden ze uitgebreid onderzoek in vijf Parijse ziekenhuizen. Daar zwerft hun camera niet alleen tussen de patiënten, de artsen en de verplegers, maar dringt deze ook door in de vlezige binnenkant van het menselijk lichaam.

Véréna Paravel & Lucien Castaing-Taylor – Cosmic Realism: 20 januari tot en met 20 mei in Eye Filmmuseum.

Keramiek

Museum MORE presenteert in Kasteel Ruurlo de eerste museale solotentoonstelling van de Amsterdamse 'minister van Keramische Zaken' Koos Buster: *Het had ook anders kunnen zijn*. In keramiek – en tegenwoordig ook steeds vaker glas – vestigt Buster de aandacht op alledaagse objecten zoals een brandblusser, een trap, een waterkoeler en een schoonmaakkarretje. Dingen waar je normaal gesproken aan voorbijloopt.

Koos Buster – Het had ook anders kunnen zijn: 27 januari tot en met 20 mei in Museum MORE